

ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У ХХІ СТОЛІТТІ

У процесі функціонування і розвитку суспільства держава виконує свої правотворчі функції. Регулюючи суспільні відносини, створюється нормативно-правова база діяльності держави. Для ефективного функціонування пріоритетним має стати не лише прийняття нових актів, а й упорядкування та систематизація існуючих.

За даними парламентських слухань, на сучасному етапі розвитку екологічного законодавства визнається незадовільним стан фінансування природоохоронних заходів. У зв'язку з чим важливим є забезпечення підтримки фінансування, а також надання пільгових кредитів і стимулювання інвестицій в екологічні програми. Негативним вважається невиконання Україною своїх зобов'язань щодо сплати внесків ООН, передбачених глобальними та регіональними конвенціями, ратифікованими нашою державою.

У ХХІ столітті законотворча діяльність держави спрямована на адаптацію та гармонізацію національного законодавства з європейським. Важливим документом для реформування і вдосконалення нормативно-правової бази став Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. № 1629-IV. У 2018 році Європарламент заборонив цивільний обіг деяких видів продукції з поліетилену. Зважаючи на це і відповідно до загальнодержавної програми адаптації, у Верховній Раді зареєстровано законопроект № 9507 від 28.01.2019 р. [1], у якому забороняється продаж в магазинах легких і надлегких поліетиленових пакетів. Прийняття даних положень стане важливим кроком для покращення екологічної ситуації в Україні і першим етапом до цілковитого виключення з обігу всіх продуктів з поліетилену. Така практика вже застосовується у багатьох розвинених країнах таких як Франція, Сінгапур та Італія. Альтернативою пропонується використання еко-сумок, з урахуванням їх компактності, доступності кожному і можливості багаторазового застосування.

Не менш важливим кроком для розвитку законодавства є урегулювання проблеми незаконного видобутку корисних копалин загальнодержавного значення. Нині зареєстровано законопроект № 10173 від 21.03.2019 р., що передбачає внесення змін до Кримінального Кодексу України в аспекті посилення санкцій і кваліфікації видобутку бурштину як

тяжкого злочину [2].

Як доречно зазначає А. П. Гетьман, нині екологічне законодавство України – багатогалузева система нормативних актів різної юридичної сили, що ускладнює їх використання та призводить до численних суперечностей між ними або неузгодженості окремих актів, дублювання. Наявність нормативних приписів у великій кількості правових актів створює значні труднощі не тільки в їх практичному використанні, а й для фахівців у галузі екологічного права [3, с. 173].

На необхідність прийняття Екологічного кодексу України звернено увагу в Основних напрямах державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затверджених постановою Верховної Ради України від 5 березня 1998 року. У проекті Екологічного кодексу України основна увага зосереджена на тих сферах, де виникають екологічні проблеми, а саме на їх попередження. Це зменшить необхідність витратити кошти на ліквідацію негативних наслідків діяльності техногенного чи антропогенного характеру [4]. Кодифікація екологічного законодавства позбавить від застарілих еколого-правових норм, сприятиме упорядкуванню еколого-правової термінології, а також гармонізації національних нормативно-правових актів з міжнародними нормами. Тому прийняття кодифікованого акту у формі Екологічного кодексу України допоможе узгодити екологічне законодавство і привести його в скоординовану систему, що унормує наявні прогалини у регулюванні екологічних правовідносин.

Отже, як вбачається, при систематизації законодавства слід використати форму кодифікації, яка допоможе ввести єдиний категоріально-понятійний апарат і стане першим кроком до усунення прогалин та посилення комплексності у регулюванні відповідних суспільних відносин. При цьому основними напрямами розвитку екологічного законодавства на сучасному його етапі варто визначати необхідність прийняття окремих законів щодо врегулювання особливо важливих питань у галузі охорони довкілля та використання природних ресурсів, в подальшому, систематизація нормативної бази як основи екологічного права. При прийнятті нормативних актів необхідним є забезпечення їх гармонізації і адаптації до європейського законодавства і міжнародних угод.

Список використаних джерел

1. Проект Закону про зменшення кількості пластикових пакетів в цивільному обігу від 28.01.2019 р. № 9507 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65388.
2. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів

України щодо криміналізації злочинів, пов'язаних з незаконним видобутком, використанням або незаконними операціями бурштином та іншими корисними копалинами загальнодержавного значення від 21.03.2019 р. № 10173 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65712.

3. Гетьман А. П. Проблеми реформування екологічного законодавства: до питання про створення Екологічного кодексу України / А. П. Гетьман // Вісник Академії правових наук України. – 2006. – № 3 (46). – Х. : Право, 2006. – С. 172–181.

4. Пояснювальна записка до проекту Екологічного кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.w1.c1.rada.gov.ua>.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Канівець Л.А.